

Faxe kommune
Frederiksgade 9
4690 Haslev

Arbejdstilsynet
Tilsynscenter Øst
Landskronagade 33
2100 København Ø

T 70 12 12 88
at@at.dk
www.at.dk

CVR 21481815

20. januar 2022

Afgørelse

Vi sender her den afgørelse, som vi oplyste om på vores tilsynsbesøg den 13. januar 2022 hos Faxe Sociale Udviklingscenter, Industriparken 4, 4640 Faxe. Vi talte med centerleder June Baasch-Larsen, teamleder Anette Færgegaard, arbejdsmiljøkoordinator og arbejdsmiljørepræsentant Line Bernth Johansen, arbejdsmiljørepræsentant Emilie Kjær Malev og to øvrige ansatte.

Arbejdstilsynet var repræsenteret af tilsynsførende Lotte Elbo Thorup og Bente Jensen.

Sag
20220002197/7
Ansvarlig:
Bente Jensen

CVR 29188475
P 1003300488

Side 1/10

Strakspåbud

Virksomheden påbydes at sikre, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres, så risikoen for vold, herunder i forbindelse med alenearbejde, er effektivt forebygget. Det skal I gøre i forbindelse med arbejdet med borgere i STU og Beskyttet beskæftigelse og Aktivitets- og samværstilbud.

I skal efterkomme påbuddet **straks**.

I skal orientere alle arbejdsmiljø- og tillidsrepræsentanter, der er berørt af påbuddet.

I skal **senest den 27. januar 2022** give os besked om, hvordan I har efterkommet påbuddet. Inden I giver os besked, skal I orientere arbejdsmiljøorganisationen om, hvordan påbuddet er efterkommet. I skal bruge [formularen](#) på vores selvbetjeningsløsning Arbejdsmiljø i din virksomhed.

Begrundelse for påbuddet

Vi har vurderet, om risikoen for vold er til stede i arbejdet, og hvordan virksomheden har forsøgt at forebygge risikoen. Ved vold forstås fysisk vold i form af angreb mod legemet og psykisk vold i form af trusler og anden krænkende adfærd, herunder chikane.

Arbejdstilsynet vurderer, at risikoen for vold og trusler i relation til arbejdet med borgere i STU og Beskyttet beskæftigelse og Aktivitets- og samværstilbud, ikke er planlagt, tilrettelagt og udført, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Der er risiko for, at utilstrækkelig forebyggelse af risikoen for vold kan forringe ansattes fysiske eller psykiske sundhed på kort eller lang sigt.

Vi har ved vurderingen lagt vægt på, at risikoen for vold i relation til arbejdet med borgerne ikke er forebygget tilstrækkeligt. Det bygger vi på følgende oplysninger fra ledelse og ansatte:

- De ansatte arbejder med en målgruppe af borgere med nedsat psykisk og/eller fysisk funktionsniveau. Derudover har flere borgere en psykiatrisk diagnose, herunder eksempelvis skizofreni. Selvom de ansatte primært er tilknyttet et af tilbuddene, kan de have kontakt med alle borgerne og møde dem på matriklen.
- Der er sket en alvorlig arbejdsulykke i STU delen den 11. januar 2022, hvor skadevolder pludseligt, uden varsel stak en ansat i ryggen med en spids kniv.
- Der er udover arbejdsulykken en generel risiko for og forekomst af vold og trusler, hvor langt de fleste episoder sker i Aktivitets- og samværstilbud, og det blev oplyst, at ansatte udsættes for udadreagerende adfærd fra borgere mange gange dagligt, fx i form af højtråbende adfærd, niv, slag og bid.
- Af virksomhedens fremsendte registreringer fremgår det, at de ansatte det seneste år blandt andet har været udsat for bid og slag i hovedet og på kroppen.
- Ansatte kan dagligt arbejde alene med borgere på matriklen fra kort tid til hele dage, og det er ikke systematisk sikret, at ansatte ved, hvor kollegaer befinder sig. Ansatte bærer ikke alarmer. Derudover kører ansatte i det daglige alene med borgere i bil.

Arbejdstilsynet vurderer, at virksomhedens forebyggelse ikke er tilstrækkelig, henset til risikoen for og forekomsten af vold og trusler.

Det indgår i vores vurdering, at virksomheden arbejder med håndtering af situationer, hvor der kan opstå udadreagerende og/eller truende adfærd ved blandt andet at have udarbejdet forskelligt skriftligt materiale, herunder handleplaner for voldsforebyggelse og ved at tale sammen om borgerne og markere det i Cura med rødt, hvis man skal være særlig opmærksom på en borger, men vi lægger vægt på, at risikovurderingen er afhængig af den enkelte ansattes erfaring og vurdering af borgeren og situationen, og at der fx ikke anvendes et bestemt risikovurderingsværktøj med nedskrevne fælles beskrivelser af borgernes adfærd med tilhørende handleanvisninger.

Det indgår også i vurderingen, at virksomheden er opmærksom på at registrere episoder med vold og trusler. Vi lægger imidlertid vægt på, at der ikke udføres systematisk registrering af alle episoder med vold og trusler, og at ledelsen derfor ikke har et samlet overblik over antal episoder, som kan ligge til grund for en løbende undersøgelse af episoder samt evaluering af forebyggelsen. Derudover arbejdes der ikke ud fra en samlet definition på fysisk og psykisk

vold, fordi ansatte og ledelse ikke har kunnet finde en samlet definition, de kunne bruge.

Vi lægger endvidere vægt på, at borgerne har fri adgang til gentande, som kan bruges som våben, og at der ikke er en procedure for, hvordan det sikres, at der er et overblik over antal genstande, og hvor disse befinder sig.

Vi har forholdt os til, at skadevolder samme dag, som ulykken fandt sted, blev indlagt på psykiatrisk afdeling, men vurderer, som også ledelsen og arbejdsmiljørepræsentanterne oplyste, at det ikke kan udelukkes, at en lignende episode kan finde sted igen. Der lægges i den forbindelse vægt på, at skadevolder ikke før ulykken havde været udadreagerende på STU, men til trods herfor pludseligt stak en kniv i skadelidte, og at der er indskrevet andre borgere med lignende adfærd og diagnoser, hvis adfærd ikke altid kan forudses.

Endelig lægger vi vægt på den undersøgte ulykkes alvorlighed og på de arbejdsmæssige konsekvenser, både af ulykken og i form af sygefravær i forbindelse med en anden ulykke.

Vi vurderer derfor, at der er en særlig risiko i forbindelse med alenearbejde, både på matriklen og i forbindelse med bilkørsel. Det begrundes dels med, at der ikke er en fast procedure for at sige, hvor man går hen, når man arbejder på matriklen, og dels med, at ovenstående generelle forebyggelse ikke er tilstrækkelig systematisk. Det er vores vurdering, at fx definition og registrering af episoder med vold og trusler og en systematisk ensartet risikovurdering er en forudsætning for en retvisende vurdering af risikoen i relation til alenearbejde.

Arbejdstilsynet vurderer derfor samlet, at arbejdet med borgere i STU og Beskyttet beskæftigelse og Aktivitets- og samværstilbud udsætter de ansatte for en betydelig fare, som ikke er forebygget tilstrækkeligt. Utilstrækkelig forebyggelse af risikoen for vold forøger de ansattes risiko for at blive udsat for vold. Udsættelse for vold forøger ansattes risiko for at udvikle belastningsrelaterede sygdomme som angst og depression og for i nogle tilfælde at udvikle posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD). De ansatte risikerer også at få fysiske helbredsskader.

Sagens oplysninger

Virksomheden

Faxe Sociale Udviklingscenter tilbyder forløb inden for beskæftigelse, uddannelse, dagaktiviteter og væresteder. FSU er en del af Center for Familie, Social og Beskæftigelse i Faxe Kommune.

Afdelingen på Industriparken er opdelt i bygning A, B og C og består af STU og Beskyttet beskæftigelse og Aktivitets- og samværstilbud. De ansatte er primært tilknyttet et af tilbuddene, men kan arbejde med alle borgere. Fx kan en borger under Aktivitets- og samværstilbuddet godt deltage i en aktivitet under beskyttet beskæftigelse. Derudover kan de ansatte møde borgerne andetsteds på matriklen.

Gruppen af ansatte består af socialfagligt uddannede, pædagogiske assistenter, ergoterapeuter, lærere og enkelte uuddannede. De ansatte kompetenceudvikler brugerne/borgerne til uddannelse eller beskæftigelse.

Grundlag for påbuddet

Besøg på virksomheden

Arbejdstilsynet har besøgt virksomheden den 13. januar 2022. Formålet med besøget var at undersøge en arbejdsulykke, sket den 11. januar 2022. Vi talte med centerleder June Baasch-Larsen, teamleder Anette Færgesgård, arbejdsmiljøkoordinator og arbejdsmiljørepræsentant Line Bernth Johansen, arbejdsmiljørepræsentant Emilie Kjær og to øvrige ansatte. Derudover talte vi kortvarigt med skadelidte. Besøget bestod endvidere af besigtigelse af ulykkesstedet.

Arbejdstilsynet var repræsenteret ved tilsynsførende Lotte Elbo Thorup og Bente Jensen.

Arbejdstilsynet har endvidere talt i telefon med centerleder June Baasch-Larsen og teamleder Anette Færgesgård den 18. januar 2022 med henblik på at drøfte de tilsendte registreringer.

Skriftligt materiale

Arbejdstilsynet har i forlængelse af tilsynsbesøget modtaget følgende materialer fra virksomheden:

- Registreringer af vold og trusler i perioden oktober 2020 - september 2021
- Skema til handleplan for voldsforebyggelse, sikkerhedsprocedurer ved fysisk og psykisk vold, skema til hændelsesrapport, beredskabsplan og præcision fra FSU dateret 2017 om trussel, vold og krisehåndtering

Risikoen for og forekomsten af vold og trusler, oplyst af ledelse og arbejdsmiljørepræsentanter

Episoder med vold og trusler

Der har indenfor det seneste år været 2 episoder i STU og Beskyttet beskæftigelse foruden den undersøgte arbejdsulykke, herunder har der været en arbejdsulykke i Beskyttet beskæftigelse i august måned 2021, hvor skadevolder følger efter en anden borger, som bliver bange. Den ansatte går med skadevolder ind i andet rum, hvor skadevolder vælger at lukke døren. Han fortæller flere gange, at han bare kan smadre hele stedet. Trods forsøg på at nedtrappe konflikten, tager skadevolder fat i en stol, løfter den op over hovedet og giver tegn til at ville slå den ansatte med den, men da den ansatte siger bestemt NEJ, sætter skadevolder hårdt stolen ned igen.

Der har været mange episoder med vold og trusler i Aktivitets- og samværstilbud, herunder høje råb, niv og voldsomme slag. Af virksomhedens tilsendte registreringer fremgår det, at der indenfor det seneste år har været eksempler på, at der forekommer kast med genstande, og at ansatte har været udsat for slag på næsen, slag i ansigtet, slag med knyttet hånd på ryggen, slag på skulderen og bid i armen.

SV er STU-elev, har en psykisk funktionsnedsættelse, er derudover diagnosticeret med paranoid skizofreni, hører indimellem stemmer og er selvskadende. SV har en 5 år gammel dom for vold mod en ansat andetsteds. SV indlægges indimellem på psykiatrisk afdeling. Den seneste indlæggelse havde en varighed af ca. 3 måneder og varede frem til jul. SV er p.t. indlagt efter hændelsen.

SV havde på dagen for ulykken sagt, at hun var lidt træt, hvilket ikke var usædvanligt. Hun gik derfor fra en undervisningsseance ned i køkkenet, hvor der er mere ro. SL sad i køkkenet ved et skrivebord med ryggen til lokalet sammen med en anden borger. SV lagde sig på sofaen og havde høretelefoner på. Pludseligt, uden varsel rejste SV sig, og SL troede, at hun vil tage et glas vand, men pludselig stod SV bagved SL og stak en spids kniv ind i ryggen på hende under det ene skulderblad.

SL fik rejst sig op og fik kaldt på en kollega, som var i et tilstødende lokale. Kollegaen hjalp skadelidte med at sætte papir mod indstiksstedet, og SL satte sig i en stol og pressede ryggen mod stoleryggen for at standse blødningen, som i første omgang ikke var stor, men nu tiltog. Der blev tilkaldt en ambulance, som kom efter 15-20 minutter. Der kom også en lægehelikopter, som befandt sig i nærheden.

SL blev kørt til Køge Sygehus, hvor hun blev scannet. Der blev konstateret et ca. 2 cm's dybt stik under skulderbladet. Ved et rent held havde kniven ikke ramt vitale dele.

Ledelse og arbejdsmiljørepræsentanter oplyste, at SV er en del af virksomhedens almindelige målgruppe. Borgerne har alle fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, og for nogens vedkommende også en psykiatrisk diagnose. Det kan dreje sig om hele spektret af psykiatriske diagnoser. Nogle borgere kan have uforudsigelig adfærd, og de ansatte kan ikke altid vide, hvad der foregår i borgernes liv, som kan påvirke dem negativt. Fx kan borgere være "stabile", men der kan ske noget i deres liv, som virksomheden ikke er bekendt med, og som gør, at "de kører op". Ledelse og arbejdsmiljørepræsentanter oplyste, at de bl.a. derfor ikke med sikkerhed kan udelukke, at en lignende ulykke kan ske igen.

Alenearbejde

Der er altid flere kollegaer på matriklen, men de ansatte kan arbejde alene fra kort tid til hele dage, fx på værkstedet. Der er som regel en kollega i nærheden, hvis man befinder sig i køkkenet eller i de øvrige lokaler i bygningen, men det sker, at en ansat går derfra i kortere eller længere tid. Ofte siger man til hinanden, hvis man går, men der er ikke en fast procedure for det.

Derudover kører ansatte i det daglige alene med borgere i bil. Det foregår i arbejdsbiler (Vego med plads til 7 og plads til værktøj fx skrutrækker) eller større biler. Der kan sidde en borger ved siden af chaufføren.

Definition af vold og trusler

Der kan være forskellige holdninger til, hvor alvorligt vold er. Virksomheden har prøvet at lave en definition af vold, men det er svært, fordi de ansatte er forskellige i forhold til, hvad de kan rumme. De taler om, at det ikke skal være ok at blive talt grimt til eller blive revet m.m. Derudover opleves eksempler på, at nogle ansatte bemærker, at en kollega udsættes for noget, så der er en kultur for at være opmærksomme på hinanden.

Risikovurdering nået hertil

De ansatte taler løbende om borgerne, og det står i Cura med rødt, hvis der er noget omkring en borger, som man skal være opmærksom på i forhold til vold og trusler. Der gøres ikke brug af et bestemt risikovurderingsværktøj med nedskrevne fælles retningslinjer og beskrivelser af borgernes adfærd med tilhørende handleanvisninger.

I STU delen foretager de ansatte ikke konsekvent screeninger af STU-eleverne i forhold til evt. udadreagerende adfærd, da det ikke ligger på rygraden, at man skal risikovurdere. Dette skyldes, at vold og trusler er sjældent forekommende. Der er eksempler på, at borgere, der har udvist truende eller voldelig adfærd mod ansatte, ikke efterfølgende risikovurderes systematisk, men screenes ud fra enkelte ansattes erfaringer med borgeren.

Registrering

Det er en vedvarende udfordring, at få de ansatte til at registrere vold. Dels fordi definitionen er uklar, og dels fordi det nuværende registreringskema er meget omfattende. Arbejdsmiljørepræsentanten oplyste, og det halter meget i Aktivitets- og samværstilbuddet. Arbejdsmiljørepræsentanten oplyste, at skulle man registrere alt, så kunne man skrive 30 anmeldelser om dagen, og der mangler mange registreringer, fordi det nuværende registreringskema er meget omfattende.

Adgang til genstande, som kan bruges som våben

I køkkenet forefindes knive med spids, sakse og andre genstande, som ikke er låst inde (se billede 1, 2 og 3), og i værkstedet forefindes skruetrækkere og andre genstande, som ikke er låst inde. Der er ikke en procedure for optælling af genstande, og borgerne kan godt få fat i genstande uden at det bliver opdaget.

Alarmer

De ansatte bærer ikke alarm, men alle ansatte har en almindelig telefon uden hurtigkald på sig.

Arbejds-mæssige konsekvenser

Arbejdstilsynet kunne ved besøget konstatere, at skadelidte var tydeligt påvirket af hændelsen.

Arbejdsulykken i august måned 2022 medførte, at skadelidte blev sygemeldt en uge og var på deltid i en måned.

Side 7/10

Anvendte regler

- § 38, stk. 1 og § 77, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 2062 af 16. november 2021 af lov om arbejdsmiljø.
- § 26 og § 29, i bekendtgørelse nr. 1406 af 26. september 2020 om psykisk arbejdsmiljø.

Vejledning til at efterkomme påbuddet

Arbejdstilsynet kan vejlede generelt om metoder til at forebygge problemer med vold. Det kan være hensigtsmæssigt, at I selv finder frem til konkrete og specifikke løsninger til at forebygge risikoen for vold, og at I inddrager ansatte i dette arbejde. I kan fx:

- Sikre, at der arbejdes ud fra en fælles definition af vold og trusler, som alle ansatte kender til.
- Sikre, at alle ansatte registrerer tilløb til og episoder med vold og trusler, så I har et overblik over forekomsten og dermed kan tilrettelægge jeres forebyggelse i relation dertil.
- Sikre en ensartet risikovurdering.
- Sikre, at ansatte ikke arbejder alene, hvis de ikke har mulighed for at tilkalde hurtig og effektiv hjælp i forbindelse med vold og trusler fra borgere.
- Sikre, at ansatte ikke kører alene med borgere med risiko for voldelig adfærd.
- Sikre, at alle ansatte altid ved, hvor kollegaerne befinder sig, så dette element i forebyggelsen benyttes konsekvent.
- Skabe et overblik over genstande, der kan bruges som våben, samt udarbejde en procedure for optælling og opbevaring af genstande, som kan bruges som våben.

På tilsynsbesøget blev midlertidige foranstaltninger drøftet, da implementering af ovenstående tiltag kan tage tid. Det blev fx drøftet, at virksomheden kan sikre, at ansatte ikke arbejder uden visuel eller auditiv kontakt til en kollega, før tiltagene er implementeret, og før I er sikre på, at tiltagene er tilstrækkelige til at undgå, at ansatte udsættes for alvorlige episoder med vold og trusler, uden at de kan få hurtig og effektiv hjælp.

Endvidere henvises til: At-vejledning D.4.3: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/vold-d-4-3/>.

I kan klage over påbuddet

I kan klage over påbuddet til Arbejdsmiljøklagenævnet. Hvis I ønsker at klage, skal I sende klagen til Arbejdstilsynet. Vi skal modtage klagen inden fire uger efter, at I har modtaget påbuddet. Klage over et strakspåbud har ikke opsættende virkning. Det betyder, at I skal rette jer efter påbuddet, selvom I klager. Hvis vi

fastholder påbuddet, sender vi klagen videre til Arbejds miljøklagenævnet, som så behandler jeres klage.

Side 8/10

Eventuelle konsekvenser af påbuddet

Arbejdstilsynet vil nu vurdere, om der er grundlag for at melde virksomheden til politiet eller give den en bøde. Det er fast praksis, når virksomheden har fået et strakspåbud af denne art.

Følg jeres sag digitalt

Få overblik over denne sag og eventuelle andre sager med Arbejdstilsynet på [Arbejds miljø i din virksomhed](#). Her kan I bl.a. se kommende frister, og om Arbejdstilsynet vurderer, at I har efterkommet påbuddet.

Ring, hvis I har spørgsmål

I er velkomne til at ringe til Arbejdstilsynet på 70 12 12 88, hvis I har spørgsmål til påbuddet.

Venlig hilsen

Bente Jensen
Tilsynsførende

Billede 1:

Knivskuffe

Knivskab

Skarpe genstande i opvaskemaskinen